

Sari Sarkomaa kok ym.

## **Kirjallinen kysymys terveydenhuollon laaturekistereiden perustamisesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon laadun kehittamisestä**

### **Eduskunnan puhemiehelle**

Terveydenhuollon kansalliset laaturekisterit ovat edellytys valtakunnallisesti yhdenvertaisten palveluiden kehittämiselle ja hoidon vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden parantumiselle. Laaturekisterit parantavat potilaiden saaman hoidon laatua, vaikuttavuutta ja potilasturvallisuutta. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa uudistettaessa tiedolla johtamisen, laadun ja asiakaslähtöisyyden on syytä olla keskiössä. Palvelujärjestelmän kehittäminen ei onnistu ilman tietoa hoidon laadusta ja vaikuttavuudesta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on kehittänyt mallia terveydenhuollon kansallisille laaturekistereille eduskunnan viime kaudella myöntämän valtion rahoituksen turvin. Vaikka hallitus ei myöntänyt hankkeelle määrärahaa vuodelle 2020, on THL pystynyt jatkamaan kehittämistyötä eteenpäin aiempien vuosien määrärahojen turvin. Hanke on tuottanut tietoa siitä, miten kansalliset laaturekisterit voitaisiin organisoida, rahoittaa ja ylläpitää. Hankkeessa on ollut mukana seitsemän pilottirekisteriä: diabetes, eturauhassyöpä, HIV, iskeeminen sydäntauti, selkäkirurgia, reuma ja psykoosi. Edellytykset systemaattiselle tiedonkeruulle ja kansallisten laaturekisterien ylläpidolle ovat olemassa.

Ajantasaista laatutietoa tarvitsevat terveydenhuollon ammattilaiset ja terveystietojen käyttäjät sekä virkamiehistö ja päättäjät päätöksenteon tueksi. Laatutiedolla on myös voimakas ohjausvaikutus palvelujärjestelmään. Laaturekistereistä saatava tieto mahdollistaa hoitoyksiköiden ja hoitokäytäntöjen vertailun ja kehittämisen. Ihmisten yhdenvertaisuus paranee, kun vertailutiedon avulla voidaan kohdentaa resursseja sinne, missä niitä eniten tarvitaan.

Suomi poikkeaa laaturekistereiden puuttumisen vuoksi muiden Pohjoismaiden ja monien EU- ja OECD-maiden käytännöistä. Rekisteri tuo uudenlaista avoimuutta palvelujärjestelmään, kun hoitoyksikkökohtaiset tulokset ovat kenen tahansa saatavissa.

Viime vuoden toukokuussa tehdyt THL-lain muutokset sekä voimaan tullut laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä luovat edellytykset laaturekisterien toiminnalle ja määrittelevät laaturekisterit osaksi THL:n pysyvää toimintaa. STM ja THL ovat valmistelleet THL-lain muutosten mahdollistamaa asetusta, jolla nimettäisiin THL:n rekisterinpidolliselle vastuulle tulevat laaturekisterit. Asetuksen allekirjoituksesta vastaa peruspalveluministeri. Kansallisen laaturekisteritoiminnan käynnistäminen ja sen laajuus ja aikataulu riippuvat STM:n hallinnonalan resurssien kohdentamisesta valtion talousarviossa.

## Kirjallinen kysymys KK 587/2020 vp

Lausuntokierrokselle lähteneessä hallituksen esityksessä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa palveluiden järjestämistä ja tuottamista ei ole erotettu. Täten sama taho on vastuussa sekä palveluiden tuotannosta että valvonnasta. On olemassa vakava riski, että tällaisessa mallissa oman tuotannon laadun valvonnan valuviat johtavat palveluiden laadun heikkenemiseen ja pahimmillaan potilasturvallisuuden vaarantumiseen.

Hallitusohjelmaan on kirjattu seuraava, palvelujärjestelmän kehittämiseen kuuluva tavoite: "Luodaan laatua kuvaavia rekistereitä, parannetaan asiakastytytyvääisyyttä ja kehitetään hoitoa yhteistyössä käyttäjien kanssa."

Useat potilasjärjestöt sekä sosiaali- ja terveydenhuollon edunvalvontajärjestöt sekä tutkijat ovat kannattaneet terveydenhuollon laaturekistereiden vakiinnuttamista Suomessa sekä niiden laajentamista sosiaalialan palveluihin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

*Miten hallitus varmistaa, että terveydenhuollon laaturekisterit saadaan perustettua ja niiden ylläpidolle osoitetaan tarpeelliset resurssit,*

*milloin STM:n ja THL:n valmisteleva asetus THL:n rekisterinpidolliselle vastuulle tulevasta laaturekistereistä lähtee lausuntokierrokselle,*

*miten hallitus varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa palveluiden luotettavan ja valtakunnallisesti vertailukelpoisen julkisen laatutiedon, tiedolla johtamisen sekä asiakaslähtöisen toiminnan,*

*miten hallitus aikoo toteuttaa palveluiden laadun valvonnan luotettavalla tavalla yhdenvertaisesti kaikille sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajille ja*

*miten hallitus toteuttaa hallitusohjelmassaan kirjatun tavoitteen laatua kuvaavien rekistereiden kehittämisestä?*

Helsingissä 13.8.2020

Sari Sarkomaa kok  
Mia Laiho kok  
Pia Kauma kok  
Sinuhe Wallinheimo kok  
Mari-Leena Talvitie kok  
Jukka Kopra kok